

รายงานวิจัย

เรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2

วิทยาลัยเทคนิคยะลา

1. ชื่อผู้วิจัย นางวัชรภรณ์ นิยม วิทยาลัยเทคนิคยะลา

2. ปีที่ทำการวิจัยเสร็จ 2550

3. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษา ซึ่งล้วนแต่จำเป็นต้องอาศัย ทักษะความรู้ ความเข้าใจวิชาภาษาอังกฤษ เป็นพื้นฐานความรู้แทบทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีความรู้ทาง ภาษาอังกฤษดีข้อมจะเป็นผู้ได้เปรียบในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประกอบอาชีพมากกว่า ผู้ไม่รู้ ภาษาอังกฤษ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้คนไทยได้มีความรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะไปแสวงหา ความรู้ในด้านต่างๆ รัฐบาลจึงมีความพยายามที่จะพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของ คนไทย โดยใช้วิธีการต่างๆ มากมาย หากแต่ยังไม่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของ คนไทยเท่าที่ควร กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายให้มีการทบทวนการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษทั้งระบบ และได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ของคนไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้และ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ (สถาบันภาษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549)

อย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไว้ในหลักสูตร หมวดวิชาสามัญโดยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ , 2546 : 3) ได้กำหนดจุดประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของ ภาษาตามบริบทที่พบ
3. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ แสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยี และ การจัดการที่เหมาะสม เพื่อบูรณาการกับวิชาอื่นที่เรียนตามความสนใจ
4. เพื่อให้ให้นักกลยุทธ์ในการเรียนไปใช้ในการพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นเรียน การ เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง และสร้างเสริมนิสัยการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต

5. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ และใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ มีเป้าหมายในการสื่อสารหรือสื่อความหมายได้ จึงเน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมทางภาษาที่มีลักษณะเหมือนการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด ดังนั้นกิจกรรมทางภาษาที่มุ่งสื่อสารจึงต้องอาศัยองค์ประกอบของทักษะทั้ง 4 ด้านคือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์ต่างๆ เข้ามาช่วย ให้ผู้เรียนสามารถใช้ในการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ในการทำกิจกรรมเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนรู้หน้าที่ของภาษาและได้เรียนรู้การใช้ภาษาสื่อสารไปพร้อมกัน (สุมิตรรา อังวัฒนกุล , 2539 : 108) ซึ่งสอดคล้องกับนิอร สุขสำราญ (2546 : 2) ที่กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ว่าผู้เรียนเรียนภาษาไปเพื่ออะไร เพราะ เป้าหมาย คือ การนำไปใช้ มิใช่ การเรียนเพื่อความรู้เท่านั้น ทั้งนี้ภาษามีลักษณะเป็นองค์รวมมากกว่าการแยกเป็นส่วนประกอบต่างๆ การสอนภาษาจึงต้องมีการฝึกปฏิบัติจริง และไม่ถือว่าความผิดพลาดด้านไวยากรณ์เป็นเรื่องร้ายแรงจนต้องแก้ไขในทันที เพราะจะเกิดผลเสียต่อความมั่นใจในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างแท้จริง

จากผลการประกันคุณภาพการศึกษาในรายงานการประเมินตนเองปีการศึกษา 2548 ของวิทยาลัยเทคนิคยะลา พบว่ามาตรฐานที่ 1 มาตรฐานผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสารด้านการฟัง การอ่าน การเขียน และการสนทนาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 64.05 อยู่ในระดับพอใช้ (วิทยาลัยเทคนิคยะลา, 2548 : 51) สาเหตุที่ทำให้ความสามารถในการใช้ภาษา อังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษา อังกฤษ จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากในชั้นเรียนเท่านั้น และในการดำรงชีวิตประจำวันพบว่า นักศึกษาส่วนหนึ่งใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ นักศึกษาส่วนใหญ่จึงไม่กล้าพูดเนื่องจากกลัวพูดผิด ไวยากรณ์ กิดคำศัพท์สำนวนที่จะใช้ไม่ได้ กลัวตนเองเป็นที่ตลกขบขันของเพื่อนๆ เพราะขาดโอกาสในการฝึกภาษาอังกฤษ และอาจเนื่อง มาจากเทคนิคการสอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ไม่เอื้อต่อการฝึกพูด เมื่อจำเป็นต้องพูดภาษาอังกฤษ จึงรู้สึกกลัวไม่กล้าพูด ขาดความมั่นใจในตนเอง ทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ดังที่ สุกัญญา ศิลประสาท (2545 : 1) กล่าวว่า อุปสรรคในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษที่สำคัญ มี 3 ประการคือ ประการแรกนักเรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษนอกจากได้รับการฝึกในชั้นเรียนเท่านั้น

ประการที่สอง นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกพูดภาษาอังกฤษและมีส่วนร่วมในการเรียนน้อย เนื่องจากครูผู้สอนมีความรู้และทักษะในการสอนน้อย และไม่สามารถเลือกเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมมาใช้ในการฝึกให้นักเรียนพูด และ**ประการสุดท้าย** คือนักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการพูดภาษาอังกฤษ เมื่อจำเป็นต้องพูดก็จะรู้สึกกลัวและอาย ซึ่งสอดคล้องกับ บัวกนก วัชรปรีดา (2548 : 1) ที่กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือต้องการให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ แต่สภาพจริงที่ปรากฏในการจัดกระบวนการเรียนรู้คือ เวลาและโอกาสที่นักเรียนจะสามารถสื่อสารตามจุดมุ่งหมาย ที่หลักสูตรตั้งเป้าไว้นั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากนักเรียนมีภาษาไทยเป็นภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่ง ส่วนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ซึ่งโอกาสที่จะได้ใช้จริงนั้นจึงเป็นไปได้น้อย ดังนั้นนักเรียนส่วนมากจึงพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ ไม่กล้าพูด หรือกลัวการที่จะพูด นิรัญ โครศรี (2544 : 1) กล่าวว่า นักเรียนไทยบางคนชอบพูดภาษาอังกฤษหรือบางคนไม่กล้าพูดเลย ซึ่งสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น ขาดความมั่นใจ กลัวถูกเพื่อนล้อเลียน หรือกลัวการถูกทำโทษถ้าพูดผิด หรือเพราะเรียนอ่อน ไม่สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ จึงทำให้พยายามหลีกเลี่ยงการนำภาษาอังกฤษไปใช้ทุกสถานการณ์

จากการที่นักศึกษามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับพอใช้ (วิทยาลัยเทคนิคยะลา, 2548 : 51) โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน ซึ่งในวัตถุประสงค์ข้อที่สามที่ระบุไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสมัครงานและสัมภาษณ์งาน และในมาตรฐานรายวิชาข้อที่สี่ คือพูดได้ตอบในการสัมภาษณ์งาน โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ซึ่งนักศึกษาจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการเรียนภาษาอังกฤษไปใช้เพื่อสื่อสารในการสมัครงานและประกอบอาชีพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ให้นักศึกษานำไปใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตจริงได้ และพบว่ากิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง อันเป็นกิจกรรมทางภาษาที่มีคุณค่าในการเรียนภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศ เพราะเป็นวิธีการที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก ในการใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์ ทั้งในกลุ่มย่อยและทั้งชั้นเรียน นอกจากนั้นกิจกรรมบทบาทสมมติยังทำให้ผู้เรียน ค้นคิดหาคำพูดได้ตอบ การสนทนา มีพัฒนาการในการใช้ภาษาใหม่ๆ สร้างนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนให้กับตนเองโดยไม่รู้ตัว รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปลูกฝังความเป็นผู้มีความรับผิดชอบ เพราะในการทำกิจกรรมกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ต้องอาศัยความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้เรียนทุกคนในกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับ Groomall (1984, 262 อ้างถึงใน เบญจพร เขมธีรกุล, 2539) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นวิธีที่ได้ผลและเป็นที่ยอมรับ คือ การแสดงบทบาทสมมติหรือการสร้างสถานการณ์จำลอง เพราะสถานการณ์จำลองเป็นตัวกระตุ้นให้

ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษได้เองโดยอัตโนมัติ และการที่ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมติก็เพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นการฝึกหัดบทเรียนโดยไม่รู้ตัวและไม่เกิดความเบื่อหน่าย และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เป็นธรรมชาติช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกพฤติกรรมหลายรูปแบบ ทำให้กล้าแสดงความรู้สึกร เป็นกิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อมในการฝึกทักษะ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สุวิทย์ และ อรทัย มูลคำ, 2543)

จากลักษณะของกิจกรรมบทบาทสมมติ ซึ่งที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างมากสำหรับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 (ปวส. 2) วิทยาลัยเทคนิคยะลา หลังจากเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษา ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

5. สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ อยู่ในระดับมาก

6. แนวคิด ทฤษฎี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการพูด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบทบาทสมมติ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

7. วิธีดำเนินการ

ระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัย คือการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One – Group Pretest–Posttest Design

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 วิทยาลัยเทคนิคยะลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 220 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 วิทยาลัยเทคนิคยะลา ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

- การสอนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

ตัวแปรตาม

- ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ เรื่องการสัมภาษณ์งาน (Job Interview) ตามจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000–1235) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2546 จำนวน 9 แผน ใช้เวลาสอน 12 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ หมายถึง ขั้นที่ครูกำหนดสถานการณ์และเขียนบทบาทสมมติ เพื่อให้ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และการเตรียมผู้เรียนในด้านภาษา ข้อเท็จจริง ลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมของสถานการณ์ที่จำเป็น ให้นักศึกษาฝึกเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยยึดแนวคิดของ Parizet (1991, อ้างถึงในละเอียด จุฑานันท์, 2541 : 111) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) เป็นขั้นการให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นการฝึกใช้ภาษาที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากขั้นการนำเสนอเนื้อหา

ขั้นที่ 3 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) ให้ผู้เรียนลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ

3.2 **ขั้นแสดง** หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการนำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมติ โดยครูเสนอสถานการณ์แก่นักศึกษา โดยตรงด้วยการบรรยายสถานการณ์ใช้กิจกรรมหรือเกมให้นักศึกษาเข้าใจ และมีการเตรียมการแสดง ประกอบด้วย การเลือกผู้แสดงบทบาทสมมติ การซ้อมก่อนการแสดง การจัดฉากการแสดง และการเตรียมผู้สังเกตการณ์ และการแสดงบทบาทสมมติของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม

3.3 **ขั้นอภิปรายผล** หมายถึง ขั้นที่ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปเรื่องราวในการแสดงบทบาทสมมติ โดยกล่าวถึงความรู้สึก พฤติกรรม และข้อดี ข้อเสีย ของผู้แสดงร่วมกัน ถ้ากลุ่มใดต้องการจะแสดงเพิ่มเติมอีก เพื่อเน้นในบางจุดที่ควรเน้นก็ให้แสดงได้

2. **แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร** เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายระหว่าง .23 - .77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .25 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่น .78

3. **แบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ** เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง ของลิเคิร์ต (Likert) มีค่าความเชื่อมั่น .8664

8. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 **เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

1.2 **เตรียมนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง** จำนวน 32 คน

1.3 **เตรียมห้องเพื่อใช้จัดการเรียนรู้กับนักศึกษา** โดยใช้ห้องเรียน ห้อง 327 ให้กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ

2. ขั้นการจัดการเรียนรู้

2.1 **ทดสอบก่อนเรียน**ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ใช้เวลาทดสอบ 45 นาที

2.2 **ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามขั้นตอน**ในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ เรื่องการสัมภาษณ์งาน กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาสอน 12 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.2.1 **ขั้นเตรียมการ**

1) ผู้วิจัยกล่าวทักทายและชี้แจงจุดประสงค์ให้นักศึกษาทราบว่าหลังจากเรียนหน่วยนี้แล้ว นักศึกษาสามารถพูดได้ตอบในการสัมภาษณ์งาน โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับตำแหน่งงานได้

2) ผู้วิจัยเตรียมนักศึกษาได้ทราบถึงข้อมูลด้านภาษา ข้อเท็จจริง ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม เกี่ยวกับข้อมูลในการสัมภาษณ์งาน เรื่อง การเตรียมตัวเพื่อเข้ารับการสัมภาษณ์งาน สิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในการสัมภาษณ์งาน ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลการศึกษา ประวัติการทำงาน และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งงานและบริษัท โดยผู้วิจัยอธิบายชี้แจงปัญหาในการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้นักศึกษาเห็นภาพรวมของสถานการณ์

3) ในขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับคำศัพท์และโครงสร้างทางภาษา ที่นักศึกษาต้องใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ โดยแจกใบความรู้ให้นักศึกษาอ่าน และวิธีดีให้นักศึกษาดู

4) ในขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) ผู้วิจัยมอบหมายให้นักศึกษาฝึกเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

2.2.2 ขั้นแสดง

1) การนำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมติ โดยให้แต่ละกลุ่มเตรียมบทสนทนาที่จะใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ

2) การเตรียมการแสดง โดยให้แต่ละกลุ่มเตรียมบุคคล สถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ตามบทสนทนาที่จะใช้ในการแสดงบทบาทสมมติ

3) การแสดงบทบาทสมมติ แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทสนทนาที่เตรียมไว้

2.2.3 ขั้นอภิปรายผล

1) ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปเรื่องราวในการแสดงบทบาทสมมติ

2) ครูและนักศึกษาวិพากษ์ถึงความรู้สึกร่วมกัน พฤติกรรมขณะแสดงบทบาทสมมติ ข้อดีและ ข้อเสีย ของผู้แสดง ร่วมกัน และถ้ากลุ่มใดต้องการจะแสดงเพิ่มเติมอีกเพื่อเน้นในบางจุดที่ควรเน้นก็ให้แสดงได้

2.3 ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ใช้เวลาทดสอบ 45 นาที และทำแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ใช้เวลา 30 นาที หลังจากนั้นตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ส่วนแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

9. การวิเคราะห์ข้อมูล (สถิติที่ใช้/ผลการวิเคราะห์)

1. การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง และแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ หลังการทดลอง

2. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยมีกลุ่มทดลองเพียงหนึ่งกลุ่มเก็บข้อมูล 2 ครั้ง (Test– retest) โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกัน กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระต่อกัน (Dependent or Correlated Samples)

10. สรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผล

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

สมมติฐาน ข้อที่ 1 กล่าวว่า “ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ”

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมบทบาทสมมติสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้แสดงบทบาทสมมติตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการ โดยผู้สอนได้เตรียมผู้เรียนในด้านภาษา ข้อเท็จจริง ลักษณะของสังคมและวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้กำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับการสัมภาษณ์งาน และเขียนบทบาทสมมติให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรม ซึ่งเป็นสถานการณ์จริงเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ประวัติส่วนตัว การศึกษา ประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงบทบาทเป็นทั้งผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ แคมมณี (2529, อ้างถึงในสุกัญญา ศิลประสาท,2544) ที่กล่าวว่าบทบาทสมมติ ช่วยส่งเสริมการ

เรียนรู้และฝึกการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลายบทบาทเพราะคน ๆ หนึ่งมักมีหลายบทบาทในชีวิตจริง ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกฝนบทบาทต่าง ๆ เพื่อค้นหาพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์แต่ละอย่าง และสอดคล้องกับพิมพ์ใจ สายวิภู (2545) ว่าบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เตรียมและฝึกการใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในสภาพที่เป็นจริง เป็นการฝึกแก้ปัญหาและช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการตัดสินใจ ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. **ขั้นแสดง** ก่อนที่นักศึกษาจะเริ่มแสดงบทบาทสมมติ ผู้สอนจะอธิบายสถานการณ์ให้นักศึกษาเข้าใจในบทบาท และเห็นภาพตัวละครสมจริงมากที่สุด เพราะถ้าหากนักศึกษาเข้าใจในบทบาทของตัวละคร จะทำให้สามารถเตรียมและฝึกท่าทางของตัวละคร จัดฉากการแสดงได้เหมือนจริงมากที่สุด พร้อมทั้งสามารถเขียนบทสนทนาได้อย่างอิสระและเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา ศิลประสาธ (2544) ที่กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการสอนที่ให้นักเรียนได้แสดงออกทั้งคำพูดและท่าทางตามลักษณะนิสัยของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์สมมตินั้นๆ จึงทำให้สามารถนำภาษาอังกฤษมาใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับการสัมภาษณ์งานได้ และยังสอดคล้องกับนิรัฐ โคตรศรี (2544) ที่กล่าวว่า กิจกรรมบทบาทสมมติให้ประสบการณ์ทางภาษาในชั้นเรียนที่ผู้เรียนสามารถสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตการทำงานได้ เพราะเป็นภาษาที่สังคมภายนอกใช้โดยทั่วไปเพราะการสนทนามีได้มุ่งที่ตัวภาษา แต่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมจริงได้

3. **ขั้นอภิปรายผล** ในขั้นนี้นักศึกษามีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น โดยผู้สอนได้อธิบายคำศัพท์สำนวนและข้อผิดพลาดต่างๆ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้นักศึกษายอมรับ และเข้าใจข้อผิดพลาดของตนและพยายามแก้ไขในครั้งต่อไป

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับพรทิพา มูลแก้ว (2544) ที่พบว่ารูปแบบการสอน ที่ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติที่กำหนดและหมุนเวียนบทบาทของผู้เรียนทุกคน ส่งผลดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน มีการพัฒนาทักษะทางภาษาดีขึ้น มีปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้น และกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากขึ้นและงานวิจัยของนิรัฐ โคตรศรี (2544) พบว่า รูปแบบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติแบบมีลำดับขั้น มีส่วนช่วยให้นักเรียน ที่มีทักษะการพูดภาษาอังกฤษต่ำมีส่วนร่วมในการพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียนมากขึ้น และนักเรียนมีความเข้าใจในด้านไวยากรณ์และคำศัพท์มากขึ้น นอกจากนี้การการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้มากจากเรื่องราวที่แสดงทำให้เกิดความเพลิดเพลิน มีความสามารถในการพูดสื่อสารภาษาเป้าหมายมากขึ้น มีทักษะการพูดดีขึ้น และยัง

สอดคล้องกับ สุกัญญา ศิลประสาท (2544) ที่พบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ หลังการทดลองเพิ่มขึ้น และทำให้นักเรียนมีการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกลุ่มทำงานจนประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ใจ สายวิภู (2545) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างอุตสาหกรรม โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับปวช. ชั้นปีที่ 3 แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร พบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ หลังการทดลองเพิ่มขึ้น และทำให้นักเรียน มีพัฒนาการมากที่สุด ในด้านความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกลุ่มทำงาน มีความกระตือรือร้น ในการทำกิจกรรม และสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จในเวลาที่กำหนด ผลงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับ Su (1991) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมบทบาทสมมติในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไต้หวัน พบว่าการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีส่วนทำให้นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับทักษะการพูด

สมมติฐาน ข้อที่ 2 กล่าวว่า “เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน (3000-1235) โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ อยู่ในระดับมาก”

จากผลวิจัยที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนวิชาภาษาอังกฤษสมัครงาน โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ หลังการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในการแสดงบทบาทสมมติ นักศึกษาได้แสดงออกและฝึกกิจกรรมเป็นคู่ และเป็นกลุ่ม บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นกันเอง นักศึกษารู้สึกสนุกสนานกับการเรียน ทำให้นักศึกษาเรียนด้วยความสบายใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับบทเรียนสามารถซักถามเพื่อนโดยไม่รู้สึกกลัว เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความตั้งใจในการเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก เพราะเจตคติมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เมื่อมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ก็จะมีความรู้สึที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้และพยายามที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารต่อไป

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับกาญจนา เกตุบันเทิง (2541) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติจะมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก และมีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามคู่มือครู

เพราะกิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียน มีปริมาณการใช้ภาษาเพิ่มขึ้น เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2548) ที่กล่าวว่าบทบาทสมมติเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของตน รวมทั้งช่วยให้เข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ช่วยให้การเรียนการสอนใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญแข วงศ์สุริยา (2546) ที่พบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาความสามารถในการฟัง- พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จริง มีเจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับนิริญ โครตรศรี (2544) ที่กล่าวว่า กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียนมีปริมาณการใช้ภาษาเป้าหมายเพิ่มขึ้น เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา เพราะการสนทนาในบทบาทสมมติสามารถยืดหยุ่นได้ ไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของการสื่อสาร ในขณะนั้น

11. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรมหากิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่พบในชีวิตจริงมากที่สุด ในการสอนด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติ

1.2 ในการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ต้องมีการฝึกการใช้คำศัพท์ สำนวน ประโยค หรือโครงสร้างทางภาษา ที่ผู้เรียนเคยเรียนหรือฝึกมาก่อนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีความคล่องตัวในการใช้ภาษา กล้าแสดงออก และมีท่าทางในการพูดเป็นธรรมชาติ สามารถทำกิจกรรมได้รวดเร็วตามกำหนด

1.3 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ครูผู้สอนควรปลูกฝังให้กับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษกับผู้เรียนระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเจตคติ กับรายวิชาอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติโดยเพิ่มระยะเวลาในการทดลองและบทบาทสมมติให้มากขึ้น